

1 Što u praksi znače koncepti „uzdržavanje“ i „obveza uzdržavanja“? Koje osobe moraju drugim osobama plaćati dopatak za uzdržavanje?

Obveza roditelja da skrbe o svojoj djeci

Roditelji su obvezni skrbiti o svojoj maloljetnoj djeci. Roditelji sporazumno određuju način i oblik uzdržavanja. Iznos uzdržavanja mora biti razmjeran potrebama maloljetnika i financijskom stanju njihovih roditelja te se njime moraju štititi uvjeti potrebni za djetetov razvoj. Oba roditelja moraju pružati financijsku potporu svojoj maloljetnoj djeci, u skladu sa svojim financijskim mogućnostima (članak 3.192 Građanskog zakonika (*Civilinis kodeksas*)). U određenim okolnostima koje su propisane zakonom roditelji moraju skrbiti o svojoj punoljetnoj djeci (do navršene 24. godine života), ako su u mogućnosti da to čine (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika).

Obveza punoljetne djece da skrbe o svojim roditeljima

Punoljetna su djeца obvezna skrbiti o roditeljima koji su izgubili sposobnost zarađivanja te im je potrebna potpora. Uzdržavanje dodjeljuje sud, a plaća se u obliku mjesecnih isplata fiksнog iznosa (članak 3.205 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o rastavi sud može naložiti bračnom drugu odgovornom za rastavu da drugom bračnom drugu kojem je potrebna pomoć plaća uzdržavanje, osim ako su bračni drugovi sporazumno riješili pitanja koja se odnose na uzdržavanje. Sud može naložiti isplatu uzdržavanja u obliku paušalnog iznosa, mjesecnih plaćanja naknade za uzdržavanje ili prijenosa vlasništva (članak 3.78 Građanskog zakonika). U slučaju poništenja braka bračni drug koji nije odgovoran za poništenje braka, a kojem je potrebna pomoć u obliku uzdržavanja, ima pravo tražiti da mu bračni drug koji je odgovoran za poništenje braka isplaćuje naknadu za uzdržavanje u razdoblju od najviše tri godine (članak 3.47 Građanskog zakonika).

Uzajamna obveza uzdržavanja između bivših bračnih drugova

Pri izdavanju rješenja o razvodu sud dodjeljuje uzdržavanje u korist bračnog druga kojem je potrebno uzdržavanje, osim ako su bračni drugovi riješili pitanja koja se odnose na uzdržavanje u okviru sporazuma o posljedicama razvoda braka. Bračni drug nema pravo na uzdržavanje ako su njegova imovina ili dohodak dostatni da u cijelosti zadovolje njegove osnovne životne potrebe. Uzdržavanje se smatra nužnim ako bračni drug odgaja zajedničko maloljetno dijete ili ako zbog svoje dobi ili zdravstvenog stanja nije sposoban za rad. Bračni drug koji je odgovoran za razvod braka nema pravo na uzdržavanje. Pri izdavanju rješenja o uzdržavanju i donošenju odluke o iznosu uzdržavanja sud u obzir uzima trajanje braka, potrebu za uzdržavanjem, imovinu koju posjeduju bivši bračni drugovi, njihovo zdravstveno stanje, dob i sposobnost za rad, vjerojatnost da nezaposleni bračni drug pronađe zaposlenje te druge važne čimbenike. Sud može naložiti isplatu uzdržavanja u obliku paušalnog iznosa, mjesecnih plaćanja naknade za uzdržavanje ili prijenosa vlasništva (članak 3.72 Građanskog zakonika).

Uzajamne obveze uzdržavanja među drugim članovima obitelji

Kad je to moguće, punoljetni braća ili sestre moraju skrbiti o svojoj maloljetnoj braći ili sestrama kojima je potrebna potpora, koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.236 Građanskog zakonika). Ako su u mogućnosti, punoljetni unuci moraju plaćati uzdržavanje za svoju baku ili djeda ako baka ili djed nisu sposobni za rad i potrebna im je potpora. Ako su u mogućnosti, bake i djedovi moraju plaćati uzdržavanje za svoje maloljetne unuke koji nemaju roditelje ili koji od svojih roditelja ne mogu ostvariti uzdržavanje (članak 3.237 Građanskog zakonika).

Ugovor o uzdržavanju i ugovor o doživotnoj renti

Na temelju ugovora o uzdržavanju stranka koja plaća uzdržavanje (obveznik uzdržavanja) obvezna je besplatno ili u zamjenu za prijenos kapitala u njezinu vlasništvo vršiti periodična plaćanja, u iznosu utvrđenom u ugovoru o uzdržavanju, drugoj stranci (odnosno korisniku uzdržavanja) ili uzdržavati korisnika uzdržavanja na neki drugi način. Obveza plaćanja uzdržavanja može se utvrditi ugovorom, ali i zakonom, sudscom presudom ili oporukom (članak 6.439 Građanskog zakonika). Na temelju ugovora o doživotnoj renti korisnik rente, koji je fizička osoba, prenosi kuću, stan, zemljište ili neku drugu nekretninu koja mu pripada u vlasništvo davatelja rente, koji je obvezan doživotno uzdržavati korisnika rente i/ili neku drugu osobu (ili više njih) koju on zatraži (članci 6.460 i 6.461 Građanskog zakonika).

2 Do koje godine dijete može primati dopatak za uzdržavanje? Postoje li različita pravila za uzdržavanje maloljetnika i odraslih osoba?

Roditelji su obvezni skrbiti o svojoj maloljetnoj djeci. Roditelji sporazumno određuju postupak i oblik uzdržavanja. Iznos uzdržavanja mora biti razmjeran potrebama maloljetne djece i financijskom stanju njihovih roditelja te se njime moraju štititi uvjeti potrebni za djetetov razvoj (članak 3.192 Građanskog zakonika). Stoga su roditelji u načelu obvezni u svim slučajevima skrbiti o svojoj djeci do njihove punoljetnosti (18 godina).

Obveza roditelja da skrbe o svojoj djeci dok ona ne navrše 24 godine života ovisi o nekoliko čimbenika. Ako su u mogućnosti, roditelji moraju skrbiti o svojoj punoljetnoj djeci do njihove navršene 24. godine ako su ona upisana u program sekundarnog obrazovanja, program formalnog strukovnog ospozobljavanja kojim se stječu početne kvalifikacije ili u redovni studij u visokoškolskoj ustanovi, a potrebna im je financijska pomoć na temelju njihova financijskog stanja, njihovih primanja, vjerojatnosti da samostalno ostvare prihod te drugih važnih čimbenika. Roditelji nisu obvezni skrbiti o punoljetnoj djeci upisanou u programe visokog obrazovanja kojima se stječu dodatne kvalifikacije ili programe kojima se stječu stručne kvalifikacije (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika).

Uvjeti koji se odnose na oblik i iznos uzdržavanja maloljetne i punoljetne djece ne razlikuju se te ovise o konkretnim okolnostima.

3 Moram li se prijaviti ovlaštenom nadležnom tijelu ili sudu kako bih dobio uzdržavanje? Koji su glavni elementi tog postupka?

Ako djetetu ne bude isplaćeno uzdržavanje, ono će mu se dodjeliti u sudsak postupku. Ako roditelji (ili jedan od njih) ne ispune obvezu uzdržavanja svoje maloljetne djece, sud može izdati rješenje o uzdržavanju na temelju tužbe koju podnosi djetetov roditelj ili skrbnik ili državna ustanova odgovorna za zaštitu prava djeteta. Sud isto tako može izdati rješenje o uzdržavanju ako roditelji nakon razvoda ili rastave nisu postigli sporazum o uzdržavanju svoje maloljetne djece (članak 3.194 Građanskog zakonika). Ako roditelji (ili jedan od njih) ne ispune obvezu uzdržavanja svojeg punoljetnog djeteta, dijete može podnijeti tužbu radi ostvarivanja uzdržavanja (članak 3.192 stavak 1. Građanskog zakonika). Uzdržavanje se može dodjeliti i bračnim drugovima, bivšim bračnim drugovima i drugim članovima obitelji u okviru sudsak postupka.

U predmetima uzdržavanja odlučuju okružni sudovi u Litvi. Zahtjevi se podnose sudu u mjestu boravka tuženika. Ako je mjesto boravka tuženika nepoznato, zahtjev se može podnijeti sudu u mjestu u kojem se nalazi imovina tuženika ili u posljednjem poznatom mjestu boravka tuženika. Ako mjesto boravka

13 Mogu li organizacije (državne ili privatne) unaprijed u cijelosti ili djelomično umjesto dužnika isplatiti uzdržavanje?

Vidjeti pitanje br. 12.

14 Ako se nalazim u ovoj državi članici, a dužnik ima prebivalište u drugoj državi:

14.1 Mogu li dobiti pomoć nadležnog tijela ili privatne organizacije u toj državi članici?

14.2 Ako da, kako se mogu obrati tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji?

Služba za pravnu pomoć koju jamči država središnje je tijelo koje je ovlašteno za obavljanje funkcija utvrđenih u Uredbi Vijeća (EZ) br. 4/2009 od 18. prosinca 2008. o nadležnosti, mjerodavnom pravu, priznavanju i izvršenju sudskih odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obvezu uzdržavanja (dalje u tekstu „Uredba o uzdržavanju“).

Kad je riječ o zahtjevima koji se odnose na obveze uzdržavanja osoba mlađih od 21 godine koje proizlaze iz odnosa između roditelja i djece, funkcije središnjeg tijela navedene u članku 51. Uredbe o uzdržavanju obavlja Odbor državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalne sigurnosti i rada.

U nastavku su podaci za kontakt Službe za pravnu pomoć koju jamči država:

Adresa: Odminiu g. 3, 01122 Vilnius, telefon: +370 700 00 211, telefaks: +370 700 35 006, e-pošta: teisinepagalba@vgpt.lt

U nastavku su podaci za kontakt Odbora državnog fonda za socijalno osiguranje u okviru Ministarstva socijalnog osiguranja i rada:

Podružnica Odbora državnog fonda za socijalno osiguranje u gradu Mažeikiaju, adresa: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, telefon: +370 (443) 26659, telefaks: +370 (443) 27341, e-pošta: mazeikiai@sodra.lt

15 Ako se nalazim u drugoj državi, a dužnik se nalazi u toj državi članici:

15.1 Mogu li izravno uputiti zahtjev takvom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji u toj državi članici?

15.2 Ako mogu, kako se mogu obrati tom nadležnom tijelu ili privatnoj organizaciji i kakvu vrstu pomoći mogu primiti?

Vidjeti pitanje br. 14.

16 Obvezuje li tu državu članicu Haški protokol iz 2007.?

Da.

17 Ako državu članicu ne obvezuje Haški protokol iz 2007., koji će se zakon primjenjivati na zahtjev za uzdržavanje prema pravilima međunarodnog privatnog prava? Koja su odgovarajuća pravila međunarodnog privatnog prava?

U Litvi se primjenjuje Haški protokol iz 2007.

18 Koja su pravila za pristup pravosuđu u prekograničnim slučajevima unutar EU-a u skladu sa struktrom poglavija V. Uredbe o uzdržavanju?

Ako se primjenjuje Uredba o uzdržavanju, pravna se pomoć pruža u skladu s člancima od 44. do 47. Uredbe o uzdržavanju, člankom 31-5 Zakona o primjeni zakonodavstva Europske unije i međunarodnog zakonodavstva kojima se uređuju građanski postupci i Zakonom o pravnoj pomoći koju jamči država.

Zahtjevi za pravnu pomoć koju jamči država izravno se proslijeđuju nadležnim tijelima odgovornima za pravnu pomoć koju jamči država (Službi za pravnu pomoć koju jamči država i njezinim lokalnim podružnicama).

19 Koje je mjere donijela ova država članica kako bi osigurala funkcioniranje aktivnosti opisanih u članku 51. Uredbe o uzdržavanju?

Kako bi se provele odredbe Uredbe o uzdržavanju, donesene su izmjene litavskog Zakona o primjeni zakonodavstva Europske unije i međunarodnog zakonodavstva kojima se uređuju građanski postupci. Njima se utvrđuju ustanove ovlaštene za obavljanje funkcija središnjeg tijela u skladu s Uredbom o uzdržavanju i postupak za pružanje pravne pomoći te se ustanove koje imaju ulogu središnjeg tijela ovlašćuju za besplatno pribavljanje podataka potrebnih za izvršavanje funkcija utvrđenih u Uredbi o uzdržavanju od državnih i općinskih ustanova, drugih tijela, banaka i drugih kreditnih i finansijskih institucija te iz državnih registara i drugih informacijskih sustava.

Ova je internetska stranica dio portala [Vaša Europa](#).

Važno nam je vaše [mišljenje](#) o korisnosti pruženih informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Posljednji put ažurirano: 16/12/2020

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJN-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.